

strašen. Izstopi tudi Vladimirov mož, in uzrè ga Pečeneg ter se posmeje, ka je bil srednjega telesa. Razmerivši mej polkoma (armadama) spusté oba k sebi. Sprijéla sta se ter se začela krepko deržati. Ruski udavi Pečenega v rokah do smerti in udari z njim ob zémlyo. Vladimirovi zakričé a Pečenegi pobegnó, in ruska zemlja požene za njimi sekóč ter je zapodí. Vladimír je vesel bivši zalóžil (ustanóvil)* na tem brodu grad in ga narékel Prejeslávelj; zakaj slavo je bil prejel njegov borec. Vladimír je v velicega moža storil njega in očeta njegovega ter se povernil v Kíjev s pobédo (zmago) in z velíko slavo.

— x —

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Podnebje.

Podnebje se imenuje tudi klima. Ta beseda nam pripoveduje tisto moč, katero ima vzduh (zrak), toplota, svetloba, vlaga in suša nad rastlinskim življenjem.

A ta moč je po raznih krajih svetá tudi različna ter se izpreminja po mnogih razmerah.

Južni kraji so toplejši od severnih. Svét, ki leží visoko, hladnejši je, a zaklonjene ravnine in doline so toplejše.

Kodar so veliki gozdje, ondod je zemlja vlažna, ker gozdje napravljajo dež ter ne dadé vlagi hitro izhlapéti. Goli in pusti kraji so odperti vetrom, lahko se zatorej presušé ter so potem berzo neplodni.

Blizu morja je vzduh vlažnejši, leto in dnevi so hladnejši a zima in nočí topléjše.

Rastlinam ne ugaja zemljišče na severnih in južnih vetrovih. Plodnejši je onákov kraj, kateri je z bregovi vetrom v zatišji. Najbolje godí rastlinam zemljišče obrneno na jug in jugozapad.

Kakor svet gleda ali na jug ali na sever, kakor je ali raven ali berdóvit, ležèč blizu kake velike vode ali daleč od nje, tako je tudi podnebje toplo ali hladno, ostro ali prijetno.

Večina rastlin se tako navadi svojega podnebja, da obolí, ako se prenese s toplejšega v hladnejše ali s hladnejšega v toplejše podnebje.

A mnoge rastline so zopet ustvarjene tako, da prebijó tudi hladnejše podnebje, n. pr. naša žita, prinesena iz toplejših krajev, osobito ječmen, rastó s pódobrim uspehom daleč po severnih krajih.

I. T.

— x —

Razne stvari.

Drobtine.

(Jekleno pero.) Čital sem nekje, da se je otrok zbodél z jeklenim peresom, pomočnim v kemično čerńilo.

K malu mu je roka tako otekla, da so ga nesli v bólnico, kjer so ga zdravniki jedva ozdrávilí. Treba zatorej verlo paziti, da se ne zbudemo z jeklenim peresom.

*) Založiti gründen, — to je naša stara beseda. Ali bi ne bilo dobro tudi reči: založba za: Gründung, Stiftung?

(Kralj Konrad.) O kralji Konradu čitamo, da je imel, ko je bil še otrok, dvanajst tovarišev, ki so se z njim igrali. Kedar je Konrad kaj napakega storil, nikoli niso učitelji njega kaznjevali, nego vselej njegove tovariše, ako tudi so bili vsi nedolžni. „Zakaj kaznjujete moje tovariše,“ povpraša Konrad, „a zakaj ne mene, ker sem jaz kriv?“ Učitelji odgovoré: „tebe ne moremo, ker si naš gospodar. A mi kaznjujemo té namesto tebe, in baš to naj te boli, ako imaš plemenito sercé, ker drugi terpé kazen za tvoje grehe.“ Od sih dob se je Konrad skerbno čuval, da se nij česa pregrešil, in to z ljubezni do svojih tovarišev.

Kratkočasnice.

* Siromašen a šaljiv človek je imel v kosilo dve oblíci répe in kos črnega kruha. Takój po jedi stopi k oknu ter si jame s peresno tuljavo zobé trebiti „Evo“, reče svojej ženi, „kako soseda dražim. On zdaj misli, da sem o poludne meso júžinal.“

* Hčerka je pisala očetu, ki je bil z dómu, tak listek: „dragi oče, denes ti ne morem mnogo pisati, ker sem pretrudna; bedéla sem vso noč, kajti je bolna moja leséna púnička.

* „Andrejec! kako ste?“ vpraša kmet znanega Ribničana, ki je leséne žlice prodajal. „Kako sem! Slabó, kakor bolnik; vsako uro po eno žlico.“

* V necem tergu na Slovenskem je tik učilnice bila čitalnica z gostilnico vred, kamor so kmetje ob nedeljah zahajali. Jemali so tudi otroke s soboj, (kakor je sploh pri nas slaba navada). Katehet v učilnici pripoveduje o rojstvu Jezusovem. Potem povpraša učenca: „kam sta šla Jožef in Marija, ko sta bila uže v Betlehemu?“ — V čitalnico, odgovorí deček.

S. M.

Uganka.

(Priobčl J. S.—a.)

Polž bi rad zlezal na 12 črevljew visok zid; po dnevi pride 3 črevlje visoko, a po noči 2 črevlja zopet nizdolu; kedaj pride na verh zida? (Rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

LISTNICA. Gg. Fr. F. bog. v M.: Tudi mi Vam želimo veselo in srečno novo leto. Bog daj, da bi še mnogo mnogo let z veseljem prebirali naš „Vertec.“ — A. S.—i: Vaša povest „o pogumnej ženi“ nij še ugodna za natisk. — Fr. J. v R.: O prilíki morda kaj več pismeno; za danes prijateljsk pozdrav in srečno novo leto! — J. M. v P.: Z naročninó se pódvizajte, ker letos bodemo pošiljali „Vertec“ samo ónim, ki se uže naprej nanj naročé. — A. Š. v M.: Nas veselí, da širite „Vertec“ mej slovensko mladino; ako bi vsak rodoljub delal tako kakor Vi, ne bil bi „Vertec“ v tolikih zadregah zaradi tiskarskih troškov. — Vsem ónim, ki „Vertec“ želé srečno in veselo novo leto: Bog podéli tudi Vam v obilej méri vsega, česar si Vaše dobro in blago serce želí!

Obrazec za risanje.

Otroci! vzemite košček papirja in svinčnik v roko ter poskušajte podobo, ki vam jo kaže denašnji obrazec, dotlej risati, da jo do dobrega zadénete. Tudi na šolske plóčice to stvar lahko poskusite. „Vertec“ vam je letos namenil več tacih obrazcev ter se nádeje, da bodete do prihodnje „Vertečve“ številke uže znali izverstno narediti denašnjo podobico.